

۱۵ دوره گذشته جایزه جلال آل احمد به عنوان گران ترین رقابت دولتی، آثار برگزیده و شایسته تقدیر از سوی داوران انتخاب و به جامعه ادبی معرفی شدند که به آنها نگاهی می اندازیم. شما آثار برگزیده جایزه جلال در ۱۴ دوره گذشته را چقدر می شناسید؟

در بررسی ۱۴ دوره گذشته جایزه ادبی جلال مشخص می‌شود که در ۱۴ دوره، اثر برگزیده نداشت و در مجموع ۱۱۰۴ عنوان کتاب موفق به دریافت عنوان برگزیده و شایسته تقدیر شده‌اند. از این میان سهم داستان بلند و رمان ۲۷ عنوان کتاب، سهم داستان کوتاه ۱۵ عنوان، سهم مستندنگاری ۳۳ عنوان و سهم نقد ادبی ۲۵ عنوان بوده است. بسیاری از آثار به صورت مشترک برگزیده یا شایسته تقدیر شدند، اما در برخی دوره‌ها اثر برگزیده یا شایسته تقدیر وجود نداشته است و این ضعف بیشتر در حوزه داستان بلند، رمان و داستان کوتاه دیده می‌شود. مروری خواهیم داشت بر آثار برگزیده و شایسته تقدیر جایزه جلال در ۱۴ دوره گذشته:

آثار مورد تقدیر: داستان کوتاه: «اژدهاکشان» نوشته یوسف علیخانی / داستان بلند: «قاعده بازی» نوشته فیروز زنوزی جلالی / نقد ادبی: «آئین آینه: سیر تحول نمادپردازی در فرهنگ ایرانی اسلامی و ادبیات فارسی» نوشته حسینعلی قبادی / «از اسطوره تا حماسه: هفت گفتار در شاهنامه پژوهی» نوشته سجاد آیدین‌لو / تاریخ و مستندنگاری: «سازمان مجاهدین خلق، از پیدایش تا فرجام» / این دوره، اثر برگزیده نداشت.

این دوره در هیچ بخشی اثر شایسته تقدیر نداشت.

اثر برگزیده: نقد ادبی: «زبان عرفان» اثر علیرضا فولادی و «تماشاخانه اساطیر» اثر نغمه ثمینی (به صورت مشترک) / تاریخ و مستند نگاری: «دا» نوشته سید اعظم حسینی / این دوره داستان برگزیده نداشت.

آثار شایسته تقدیر: نقد ادبی: «از معنا تا صورت» نوشته مهدی محبتی و «تاریخ ادبی ایران» و «قلمرو زبان فارسی» اثر سیدمهدی زرقانی (به صورت مشترک) / داستان: «تالار پذیرایی پایتخت» نوشته محمدعلی گودینی و «نامیرا» نوشته صادق کریمار (به صورت مشترک) / بخش تاریخ نگاری: شایسته تقدیر نداشت. این دوره، در هیچ بخشی برگزیده نداشت.

در بخش مستندنگار، «تا خمینی شهر» شایسته تقدیر شناخته شد.

برگزیدگان این دوره نیز چنین بودند: داستان بلند: «جاده جنگ» نوشته منصور انوری / نقد ادبی: «از اشارت‌های دریا» نوشته حمیدرضا توکلی / تاریخ نگاری: «نبرد سمیرم» اثر کاوه بیات/ کتاب «فرهنگ و تمدن ایرانی- اسلامی دکن در دوره بهمنیان» نوشته محسن معصومی و کتاب «علل و عوامل جابجایی کانون‌های تجاری در خلیج فارس» نوشته محمدباقر وثوقی. (به طور مشترک)

در این دوره آثار زیر، شایسته تقدیر شناخته شدند: داستان: «حافظ هفت» نوشته اکبر صحرایی/ نقد ادبی: «عقل سرخ» نوشته تقی پورنامداریان و «مولوی و اسرار خاموشی» نوشته علی محمدی آسیا آبادی (به صورت مشترک) / مستندنگاری: «نورالدین پسر ایران» اثر معصومه سپهری و «شرح اسم» نوشته هدایت... بهبودی (به صورت مشترک)

در این دوره آثار زیر، شایسته تقدیر شناخته شدند. / نقد ادبی: «سبک شناسی: نظریه‌ها، رویکردها و روش‌ها» تألیف محمود فتوحی/ مستندنگاری: «اجتماعیون عامیون» اثر سهراب یزدانی و «انتفاضه شعبانیه» نوشته صفالدین تبرائیان (به صورت مشترک) / تاریخ‌نگاری: «نبرد طریق القدس» تألیف امیر رزاق زاده.

در بخش داستان کوتاه: «رازهای سانتی متری» اثر مردعلی شایسته تقدیر شناخته شد و بقیه بخش ها شایسته تقدیر نداشتند.

مرزوقی و کتاب «وضعیت بی عاری» اثر حامد جلالی/داستان کوتاه: «افتاده بودیم در گردنه حیران» اثر حسین لعل بذری. آثار برگزیده نیز چنین بودند، در بخش «نقد ادبی» دو کتاب برگزیده و یک کتاب شایسته تقدیر شدند. کتاب های «نظریه و نقد ادبی» اثر حسین پاینده و «بومی سازی رئالیسم جادویی» اثر محمد و محسن حنیف به طور مشترک به عنوان اثر برگزیده و همچنین کتاب «درباره مانایی و مینایی» از احمد شاکری به عنوان اثر شایسته تقدیر شناخته شد.

در بخش شایستگان تقدیر، رمان و داستان بلند: کتاب «اوراد نیمروز» به قلم منصور علیمردی/ نقد ادبی: کتاب «تاریخ بدن در ادبیات» به قلم سیدمهدی زرقانی/ داستان کوتاه در این بخش، کتابی نداشت.

در بخش برگزیدگان، مستندنگاری: دو کتاب «فرکانس» ۱۱۶ (اینجا آبادان؛ صدای مقاومت و ایستادگی) به قلم فضل... صابری و «گوهر صبر» (خاطرات گوهر الشریعه دستغیب) به قلم طیبه یاروکی به عنوان برگزیده مشترک انتخاب شدند.

در بخش شایستگان تقدیر، داستان بلند: «ماه غمگین، ماه سرخ» اثر رضا جولایی و «بی نام پدر» اثر سیدمیثم موسویان/ داستان کوتاه: «ساعت دنگی» اثر محمداسماعیل حاجی علیان و «قدیس دیوانه» اثر احمدرضا امیری سامانی/ نقد ادبی: «آلبر کامو در ایران» اثر محمد رضا فارسین و فاطمه قادری انتخاب شدند. در بخش آثار برگزیده و در بخش مستندنگاری: میثم امیری برای نگارش «داغ دلریا» و هدایت... بهودی برای نگارش «رضانام تارضاخان» به صورت مشترک برگزیده شدند.

در بخش داستان بلند و رمان کتاب «صور» نوشته حسینعلی جعفری از نشر سروش و کتاب «عزرائیل» اثر نیما اکبرخانی از نشر کتابستان معرفت به عنوان شایسته تقدیر معرفی شدند. در بخش داستان کوتاه کتاب «ویروس عاشق» اثر مجید رحمانی از نشر صاد شایسته تقدیر شد. در بخش مستندنگاری کتاب «سازمان سیاسی بهائیت» نوشته حمیدرضا اسماعیلی از نشر مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی به عنوان برگزیده و کتاب «عقیله» اثر الهام امین، شایسته تقدیر شد. در این بخش هیات داوران از کتاب «نبرد تنگه‌ها» نوشته مصطفی رحیمی از انتشارات شهید حسن باقری نیز تجلیل کردند. در چهارمین بخش این جایزه یعنی نقد ادبی نیز دو اثر کتاب «تماشای روایت؛ بررسی تحلیلی روش انتقال عناصر داستان از روایت به درام» اثر مجید آقایی از انتشارات علمی فرهنگی و کتاب «خودانتقادی ادبی؛ رساله‌ای در نقد هنر خویش» در عرصه ادبیات، اثر مهرداد نصرتی از نشر فرهنگ عامه شایسته تقدیر شدند و این بخش نیز برگزیده‌ای نداشت.

در بخش‌های جنبی این دوره نیز «حاج قاسمی که من می‌شناسم» اثر سعید
علامیان و «شاید پیش از اذان صبح» اثر احمد یوسف‌زاده برگزیده شدند. در
بخش کرونا نیز کتاب «جهاد در قرنطینه» اثر فروغ زال برگزیده شد. همچنین در
بخش ویراستاری کتاب، مرحوم حسین جلال‌پور برای کتاب «صور سکوت» و
نرجس توکل لشکرجانی برای ویراستاری کتاب «اینجا سوره است» برگزیده شدند.

در بخش برگزیده هاینز، داستان: «آه باشین» تألیف محمد کاظم مزینانی و «ملکان عذاب» تألیف ابوتراب خسروی (به صورت مشترک) نقد ادبی: «گشودن رمان» نوشته حسین پاینده / مستندنگاری: «زندان الرشید» نوشته محمد مهدی بهداروند و «سفر برگزشتنی» محمد رضا توکلی صابری برگزیده شدند.

در این دوره، این آثار، شایسته تقدیر شناخته شد: مستندنگاری: «تو در قاهره خواهی مرد» نوشته حمیدرضا صدر/ داستان کوتاه: «آیا بچه‌های خزانه رستگار می‌شوند» مهدی اسدزاده و «نگه‌بان تاریکی» نوشته مجید قیصری (به صورت مشترک) / نقد ادبی: «روایت‌شناسی کاربرد» علی عباسی و «کلک خیال انگیز» اثر ابوالفضل حری (به صورت مشترک) / مستندنگاری: «آب هرگز نمی‌میرد» اثر حمید حسام. همچنین آثار زیر به عنوان برگزیده انتخاب شدند: داستان بلند: «دختر لوتی» نوشته شهریار عباسی و «پایین فصل آخر سال است» نوشته نسیم مرعشی.

در بخش مستندنگاری، دو کتاب «پیغام ماهی‌ها خاطرات و زندگینامه سردار همدانی» به کوشش گلعلی بابایی و «ر» به کوشش مریم برادران به صورت مشترک شایسته تقدیر شدند. آثار برگزیده این دوره نیز عبارت بودند از داستان بلند: لم یزرع محمد رضا بابیری/ در بخش داستان کوتاه «بازار خوبان» آرش صادق بیگی و «روایه شنی» محمد کشاورز به طور مشترک به عنوان برگزیده معرفی شدند. در بخش نقد ادبی اثر برگزیده و مورد تقدیر وجود نداشت.

آثار شایسته تقدیر این دوره عبارت بودند از مستندنگاری: «آنک پاریس» اثر میرجلال‌الدین کزازی و «سفر» نوشته محمدرضا توکلی/ داستان کوتاه: «اسم شوهر من تهران است» نوشته زهره شعبانی/ نقد ادبی: «بلاغت از آرن تا مالدینه» اثر داوود عمارتی مقدم، «درآمدی بر تحلیل انتقادی گفتمان روایی» نوشته حسین صافی، دو اثر «بی‌کتابی» اثر محمدرضا شرفی خوششان و «این خیابان سرعت‌گیر ندارد» نوشته مریم جهانی به‌صورت مشترک در بخش داستان بلند و رمان به‌عنوان برگزیده اعلام شدند.

در این دوره و در بخش نقد ادبی: کتاب «بلاغت ساختارهای نحوی در تاریخ بیهقی» به قلم لیلیا سیدقاسم و در بخش داستان کوتاه: کتاب «زخم شیر» به قلم صمد طاهری شایسته تقدیر شناخته شدند.

در این دوره داستان بلند «ره‌ش» نوشته رضا امیرخانی، مستندنگاری «الف لام خمینی» به قلم هدایتا... بهبودی و «رکاب‌زان در پی شمس» به قلم حسن کریمی قراملکی به‌طور مشترک اثر برگزیده شدند.

در این دوره آثار شایسته تقدیر چنین بودند؛ مستدنگاری: «قطار باز» اثر احسان نوروزی/ رمان و داستان بلند: «تاب دور زدن در خیابان یکطرفه» اثر محمدرضا